

מגזין תרבות

האמן יואב וינפלד: "החדשות זה החיים שלי. זה הגורל של היקרים לי"

אחרי שגיסו אור לוי נחטף לעזה, אימץ וינפלד את בנו הפעוט עד לשובו. התערוכה החדשה שלו מכניסה את הצופה ללימבו מטריד

יואב וינפלד. הטראומה האישית היא גם לאומית | צילום: אורית פניני

לעקוב

אופיר חובב

07 במאי 2025

זו היתה שעה רגילה של שישי אחר הצהריים. נסיבות החיים הזוועתיות הצטמצמו ביעילות לכדי דילמות קטנות, כמו איך להרדים פעוט כבן שנתיים שאמו נרצחה ואביו נחטף לרצועת עזה. "נוכחנו לגלות שרק להניח אותו במיטה ולהגיד לו שעכשיו הגיע הזמן לשנת הצהריים זה לא בדיוק עובד", משחזר האמן יואב וינפלד. אור לוי, אחיו של בן זוגו, טל, נחטף כשבוע קודם לכן ובמשך 491 ימי השבי שלו גידלו שניהם את אלמוג, הבן שלו ושל עינב, שנרצחה ב-7 באוקטובר. שניהם פרשו מהמולת הבית אל חדר צדדי ותהו מה לעשות. הם הסיטו את הווילונות וניסו להשכיב את אלמוג במיטה הסתורה. בשלב מסוים הציע וינפלד שינסו אולי לשיר לו שיר ערש. "טל ביצע גרסה אקוסטית ממש יפה לשיר הילדים 'הרם סם סם' של קוגומלו (כוכב ילדים ישראלי, א"ח)", הוא מספר וממלמל באטיות הברות סתומות, "הרם סם סם, הרם סם סם, גולי גולי גולי גולי הרם סם סם". זה עבד. אלמוג נרדם כשהוא מעורסל בזרועותיו של לוי.

וינפלד הרגיש שכדאי לתעד את הרגע הזה, בצהרי 13 באוקטובר, אז התחברו עבורו "קושי בלתי נסבל וגם רוך וחום וחמלה ותקווה מסוימת", כך לדבריו. הוא שלף את המצלמה שלו ואז הטביע את הדימוי הזה של שניהם על משטח

אלומיניום. בהמשך הוא יצר לעבודה הזאת, שהוא מכנה "שיר ערש", שתי גרסאות שונות בשחור ולבן. בשתיהן נראים טל ואלמוג כשהם שרועים, מותשים, על מצעים בהירים. הבלגן סביבם לא מזיז להם. חלקה התחתון של אחת העבודות נצבע על ידי וינפלד בצבעים עזים, בעוד האחרת מעט מאופקת יותר ובאמצעה נמשך כלפי מעלה קו ורוד ומסולסל, בחלקו מפר את השלווה המונוכרומטית ובחלקו מצביע על אופטימיות מסוימת. הרגע הזה, של טראומה אישית ולאומית ושל אינטימיות משפחתית, הוא מעין מפתח לתערוכה החדשה של וינפלד, "שיא הרגש", שנפתחה השבוע במוזיאון ארץ ישראל (מוז"א) בתל אביב (אצרה: סמדר שפי).

כשבוע לפני פתיחת התערוכה עוד נשענו על הקיר שתי הגרסאות הללו, ובעוד התערוכה הולכת ונתלית, התלבט וינפלד קצרות באיזו מבין השתיים לבחור. הוא הלך תחילה, באופן שיתגלה בהמשך השיחה שלנו כאופייני, על הגרסה המאופקת. "כן", הינהן, "העבודה השנייה תחזור לסטודיו, ונתלה את הגרסה הזאת. יש בה יותר תנועה. יש פער מעניין בין הצביעה האקראית כמעט ובין הכובד של הדימוי". אחר כך חזר בו ובחר דווקא בשנייה.

יואב וינפלד, "שיר ערש", 2023. הלך לבסוף על הגרסה הלא מאופקת צילום: יואב וינפלד

"העבודה 'שיר ערש' הראתה לי את הקשר שנרקם בין אלמוג לבין טל ויואב. ידעתי שהוא בידיים טובות, זה החזיק אותי. אבל כשראיתי את זה, זה נתן לי את ההוכחה. זה גם היה סמלי, שאני לא שם כדי לקיים את הטקס שלנו" אור לוי, שחזר מהשבי

כך או כך, זה לא רק הפער בין הצבעים הבוהקים בתערוכה ובין לוחות האלומיניום הקרים. התערוכה הזאת של וינפלד, הנפרשת על שתי הקומות של גלריית מגדל המים במוזיאון, נובעת מתוך הפער בין החיים עצמם ובין האובייקטים האמנותיים המופקים מתוכם. בין מה שאפשר לייצג למה שנותר סתום וסמוי מן העין. בקומה התחתונה של התערוכה ישנם דימויים רבים המתארים חפצים – סכין יפנית, לימון, מכתב ונר, שעון מקולקל שלא מסוגל להציג את השעה ותקוע על הספרות 88:88, כלוב ציפורים, משאף, כוס זכוכית הפוכה שבתוכה נכלא זבוב תשוש – "דימוי שנלקח מז'אנר סרטוני היוטיוב שבהם מנסים לעשות קסם ולהחזיר זבוב לחיים", מסביר וינפלד. לצד כל אלה יש גם פורטרטים אנושיים: טל ואלמוג על

המיטה, דיוקן של פעוט עיניים בעל לחיים תפוחות או פנים של מבוגר. גם הבעת הפנים שלו הלומה.

בקומה השנייה של התערוכה, שבה יש קיר חלונות מעוגל המשקיף על תל אביב, יצר וינפלד מעין "תיבת תהודה" של כלי נגינה. הוא חסם את החלונות באמצעות לוחות אלומיניום, שבהם פער דימויים שונים המפריעים לראות את הנוף ומכריחים את העין להסתכל פנימה, אל תוך החלל. באופן הזה נגזר על הצופה, לכל אורכו של הביקור בתערוכה, להתקיים בלימבו מטריד בין מה שהוא רואה למה שאינו יכול לראות. הוא מבקש להרגיש משהו, אולי את "שיא הרגש", כמובטח, אולם אינו יכול. הקרירות של האלומיניום מפריעה לו. הפרצופים האנושיים סתומים עבורו. החפצים האקראיים לא אומרים לו דבר. המציאות לא מצליחה לאחוז באמנות. לזו האחרונה אין שום דבר שהיא יכולה להגיד לגבי המציאות.

"הדימויים המחוררים שמוקרנים פנימה אל תוך המיצב 'תיבת תהודה' בקומה העליונה בעצם מופיעים רק דרך ההיעדר שלהם", אומר וינפלד. "לפעמים יש שעות ביום שבהן הם מוקרנים פתאום על הרצפה, אבל זה לשבריר שנייה, ותלוי מאוד במצב העננות של אותו יום, והכל מאוד ארעי ועדין, מתחמק במהירות".

"מבעד", 2025, מתוך התערוכה. אי אפשר להגיע ל"שיא הרגש" צילום: באדיבות האמן

**"אם לך יש את הפריבילגיה לקרוא חדשות ולהיכנס לדיכאון,
אבל זה לא משפיע על היום שלך, אצלי זה פשוט לא היה ככה.
'כן ביבי', 'לא ביבי' – אלה לא דיבורים כלליים. ואני מסוגל
להגיב על זה רק דרך החוויה שלי"
יואב וינפלד**

איך באמת מביעים את מה שאי אפשר להביע?

"זו שאלה שניסיתי לענות עליה. וגם על השאלה 'איך להגיב לסיטואציות כאלה?' אני לא בטוח שיש לי תשובה עליהן, אבל נקלעתי לרגע הזה, ובמקרה אני גם אמן, אז כל מה שאני יכול לעשות הוא אמנות, וכל מה שאני יכול לעשות באמנות שלי זה להגיב דרך הסביבה הקרובה אלי."

"בכל מקרה", מוסיף וינפלד, "אתה חייב לחזור לעשייה וחייב ללכת לסטודיו, לא בהכרח כי יש לך מה להגיד או כי אתה מאמין באמנות כאיזה כלי תרפויטי – האמת שממש לא. אבל אתה הולך לשם כי אתה חייב את הדבר הזה כדי לא לשקוע לתוך

דיכאון. אתה מגיע לשם ובהתחלה בכלל לא יודע מה אתה אמור לעשות עם עצמך, אבל אתה חייב להצליח לעשות משהו וחייב לנסות ולחיות חיים כלשהם לצד הכובד הגדול והנורא הזה. זו עבודה מאוד אישית ותערוכה מאוד אישית, אבל במקרה שלי, הסיטואציה הרגשית והאינטימית כל כך היא גם פוליטית ורחבה יותר.

"כאילו, אם לך, לצורך העניין, יש את הפריבילגיה לקרוא חדשות ולהיכנס לדיכאון, נניח, אבל זה עדיין לא משפיע על היום שלך אלא אם כן את הולכת להפגנה, או משהו כזה, אז אצלי זה פשוט לא היה ככה. החדשות זה החיים שלי. זה הגורל של היקרים לי. כל הדיבורים האלה על 'כן ביבי', 'לא ביבי', 'כן שב"כ', 'לא שב"כ', 'מלחמה - בעד או נגד' - אלה לא דיבורים כלליים. אלה דיבורים על החיים שלך ממש. על החיים של המשפחה שלך, שחלק ממנה נמצא שם ממש עכשיו. אז לא יודע, אני לא מסוגל להגיב על זה באמירות כוללניות, אלא רק דרך החוויה שלי, וזה מה שעשיתי".

אור לוי פוגש את בנו אלמוג לראשונה אחרי שובו מהשבי. "תוך חצי שעה היא היתה בכל האתרים ובכל החדשות" צילום: יואב וינפלד

**"מספר האנשים שמגיעים להפגנות זה דבר שאתה חי ממנו.
בשבועות שבהם יש הרבה אנשים בהפגנות אתה הופך
איכשהו לקצת אופטימי יותר. כשיש פחות מאשר בשבת
הקודמת אתה נכנס לעצב עמוק"**
יואב וינפלד

**מיקמת את האמנות בתוך הסיפור המשפחתי שלך. איך אתה מול התביעה
המעצבנת שלי, ובטח גם של אחרים, שתספר להם מה קרה לכם ומה קורה
עם אור? שתספק את יצר המציצנות הציבורי.**

"אני לא יודע אם יש לי הבנות טובות לגבי זה, כי אני לא יודע איך זה כשקורה לך אסון שהוא לא אסון ציבורי, ובגדול הייתי די בצללים של זה. זה לא שזיהו אותי ברחוב, כמו שקרה הרבה פעמים לטל, למשל. אבל כן, יש איזה עניין, אתה קולט פתאום שאתה לא לגמרי אדם פרטי יותר. היה הערב שבו אור חזר וצילמתי את המפגש בינו לבין אלמוג, כשהם מתחבקים. לא חשבתי על זה יותר מדי והעליתי את התמונה לאינסטגרם שלי, שיש לו איזה 2,000 עוקבים. חצי שעה אחר כך היא כבר היתה בכל האתרים ובכל החדשות. לא לגמרי עשיתי את המעבר הזה, בין הפרטי לציבורי, אבל אני כן פותח עכשיו תערוכה שקשורה לזה ומבין שחלק

מהעניין הוא גם לדבר על זה. אתה פוגש אנשים ואתה יודע לגמרי שהדבר היחיד שהם רוצים לשמוע זה 'מה איתכם?' ו'איך אתם?' ו'מה עם אלמוג?' אתה גם מניח שכולם יודעים וכבר רגיל לדבר על זה. הרבה פעמים השיתוף הזה הוא גם משהו שאתה צריך בשביל עצמך, כדי לעבד וכדי להרגיש שאתה לא לבד.

"אנשים גם עזרו לנו מאוד – לשפץ את החדר של אלמוג, שלחו לנו אוכל ועוגות ותמכו. היו גם סיטואציות שבהן זה היה מציק. היה איזה רגע, למשל, חודש או חודשיים אחרי 7 באוקטובר, שהרשיתי לעצמי ללכת למסיבה כדי קצת להתאוורר. פגשתי שם איזה מכר והשעה היתה הכי מאוחרת והוא מסתכל עלי במבט עמוק ואומר לי, 'אני ממש מצטער'. לא הבנתי מה הוא רוצה ממני ומה הוא עשה לי, ואז הוא הוסיף שהוא מצטער על מה שקרה לנו".

בטח רצית ללכת הביתה.

"ממש. אבל אתה לא יכול לברוח מזה ויש גם משהו חשוב בעניין הזה, כי אתה צריך את השיתוף הזה, עם אנשים, ואתה צריך לשמוע שתומכים בך ושאתה לא לבד. מספר האנשים שמגיעים להפגנות, למשל, זה דבר שאתה חי ממנו. זה נותן לך אוויר. בשבועות שבהם יש הרבה אנשים בהפגנות אתה הופך איכשהו לקצת אופטימי יותר. אם אתה מגיע לבגין או לכיכר החטופים ויש פחות אנשים מאשר בשבת הקודמת אתה ממש נכנס לעצב עמוק. וגם עכשיו, אחרי שכבר ראינו שנסים קורים, זה חשוב. אנחנו עדיין מפגינים. המשפחה החליפה את השלט של אור בשלט של אלון אהל, שהיה איתו בשבי".

אור לוי עם בני משפחתו במסוק, לאחר שחרורו. המשפחה החליפה את תמונתו בתמונה של אלון אהל צילום: דובר צה"ל

"כשהתחילו הדיבורים על העסקה, התחלנו להנכיח לאלמוג

קצת יותר את הדמות של אור. באיזשהו שלב הצבענו על

תמונה של כל החטופים ואמרנו: 'אתה רואה את האנשים

האלה? אבא נמצא שם איתם והם תכף חוזרים"

יואב וינפלד

למה לדעתך ההפגנות למען החטופים לא סוחפות ציבור גדול יותר? טל

אמר בזמנו ש"החטופים לא יחזרו, כי נתניהו לא רוצה את זה". מה אתה

חושב?

"אני לא מכיר את נתניהו באופן אישי, אבל הוא לא הוכיח לנו אחרת ולא עושה

רושם שהחטופים נמצאים בראש מעייניו, או שהוא מוכן לשלם את המחיר

שההחזרה שלהם דורשת. זה מתסכל. יש בי כעס על זה שהעולם לא נעצר ויש בי כעס על כל האנשים שיצאו להפגין נגד המהפכה המשפטית ומעדיפים להישאר בבית ולא לעמוד עכשיו איתנו למען ההחזרה של כל החטופים. באיזשהו שלב טל אמר לי שאם יש דבר שהוא באמת צריך לעשות עכשיו, זה להיות האדם הבלתי נסבל הזה שלכל אחד שהוא מדבר איתו על מזג האוויר, או על קולנוע (שהוא תחום עיסוקו, א"ח), הוא יזרוק באמצע משפט: 'אח שלי חטוף עכשיו בעזה', כי אי אפשר לדבר על שום דבר אחר עד שאור יחזור. הוא לא הצליח לגלם את הדמות הזאת, וגם אני לא יכול לגלם את הדמות הזאת. ממש עכשיו אני הרי פותח תערוכה ולא סוגר אותה כי יש חטופים בעזה. כאילו, זה מה שקורה, אז ככה שאני גם יכול להבין את האנשים. אני מבין את הדיכאון ואת הכעס ואת הכל. אני מבין גם שזה אנושי, לרצות לקיים שגרה מסוימת אל מול כל זה".

זו נהייתה סוגיה שמשום מה ממתנת אותך מיד כ"שמאלני".

"באופן אישי, אין לי בעיה עם ההגדרה הזאת. גם כשאומרים 'אמן' אז מיד מתייגים אותך כ'שמאלני' וכ'תל-אביבי', אז אפשר להוסיף גם את הרצון שלי שיחזרו כל החטופים לרשימה השחורה הזו. לפי הסקרים, רוב האזרחים רוצים אותם כאן בבית, אבל המנהיגים שלנו הופכים את זה לאיזה עניין קונפליקטואלי שמזוהה עם ימין או עם שמאל".

איך אתה רואה את התערוכה הזאת ביחס לאמנות שנוצרה כאן לאחר 7 באוקטובר וקצת התגייסה לכל הווייב הזה של הלחימה? נוסד גם מעין ז'אנר אמנותי של "פורנו שכול", עם תערוכות צילום וציורים ופסלים וסיורים בקיבוצים השרופים, למשל.

"אני יודע להגיד על עצמי שאי אפשר להתעלם מזה, וזה עניין שדורש התייחסות. אני לא יכול לעשות עכשיו עבודות על תרבות הצריכה למשל. באופן כללי, אני כן בעד אמנות פוליטית, השאלה היא איך עושים את זה ובאיזה אופן הפוליטיקה מתבטאת. אני מניח שכל מקרה נבחן לגופו ומקווה שהתערוכה הזו מספקת תשובה שהיא מעניינת קודם כל מבחינה אמנותית ורק אחר כך מכל שאר הבחינות".

"אוזן", 2023. לא מאמין בלהביע דברים באמצעות צעקה צילום: באדיבות האמן

עובר ל"טים גאולה"

"שיא הרגש" היא תערוכת היחיד המוזיאלית הראשונה של וינפלד (38). לפניה הציג בתערוכות יחיד ובתערוכות קבוצתיות באטלייה שמי בקיבוץ כברי, בסדנאות האמנים בתל אביב, בגלריה "הלובי" בתל אביב ובמקומות אחרים. הוא גם אצר לא

מעט תערוכות והקים יחד עם האמן והאוצר עומר שיזף את חללי האמנות "האופנובנק" וגלריה "תער" בתל אביב. בנובמבר 2023, חודש לאחר שפרצה המלחמה, הוא ושיזף פתחו בגלריה סדרה של תערוכות בזק שנקראה "הטור השביעי", כשם טורו הידוע של נתן אלתרמן, ובמסגרתה הם הזמינו שבעה אמנים ישראלים בני דורות שונים ליצור תערוכות מהירות שהגיבו על ענייני היוםיום, במתכונת דומה לזו של טור שבועי לעיתון.

"בשבע התערוכות הוצגו דברים מעולים, אבל בדיעבד גם הבנו שזו היתה מין קבוצת תמיכה עבור כולנו, כי היה את הרגע הזה בשבוע שבו אתה מגיע לפתיחה ופוגש חברים ושותה יין ושוכח לרגע. האמנות לא יכולה להתחרות עם המציאות", הוא מוסיף. "אבל בתוך המערך הזה, כשהאמנות נמצאת במיטבה, היא ממילא פוגשת את החיים כל הזמן ושניהם מתערבבים".

העבודה על התערוכה הנוכחית סיפקה לווינפלד כמה הזדמנויות מאלפות לקשר הזה, בין החיים לאמנות. כך, למשל, שמה של התערוכה, שהיתה אמורה להיות מוצגת במרכז לאמנות עכשווית ברמלה לפני שזה הפסיק את פעילותו, היה He Has Left Us Alone but Shafts of Light Sometimes Grace the Corner of Our Rooms..., בהשראת שם אלבומה של להקת פוסט רוק קנדית בשם Silver Mount Zion. "עניינו אותי אז שאלות דומות שנוגעות להיעדר ולזיכרון, ורציתי להתייחס גם למיקום של הגלריה, ליד בית יד לבנים. ואז כל האירוע הזה התרחש ואמרתי, 'טוב, אני לא יכול להגזים ושזה יהיה כל כך קשור גם לסיטואציה של החיים הפרטיים שלי'", מספר וינפלד ומוסיף שהחליטו ללכת על שם אלבום של להקת רוק מקומית ופחות אזוטריה. במקום לתאר את הדבר עצמו, שמה של התערוכה מתאר את כל מה שאין ביכולתה לעשות. "אי אפשר לייצג את הדברים האלה ויש קושי גם בלהביע אותם, וממילא אני מגיע מבית פולני", הוא מחייך (אביו הוא המתרגם וחוקר הספרות דוד וינפלד). "באמנות אני לא ממש מאמין בלהביע דברים באמצעות צעקה. זה לא מספיק מעניין אותי. אני כן מקווה שמה שמספיק קרוב אלי ומספיק מעניין אותי יוכל לעניין גם אחרים".

"גאולה, אמא של אור וטל, אמרה כל הזמן הזה שאור חי, שהיא מרגישה אותו, שהיא חולמת עליו בתוך מים, ואז כשהודיעו לנו שהוא חטוף ויש סיכוי שהוא בחיים אמרתי, טוב, די, אני עובר מהצד הפסימי ל'טים גאולה'"

יואב וינפלד

אז איפה באמת היום תפס אותך ואתכם?

וינפלד מהסס לרגע. הסיפור הזה כבר דובר וסופר בכל כך הרבה הזדמנויות, הוא אומר ומתרגזה לאחר כמה שניות. זמן קצר קודם לכן חזר מוויפאסנה. הוא נהנה מהנוכחות הנעימה שהשיג, מהרגעים המסוימים שבהם הצליח להשקיט את התודעה. "הייתי בסוג של היי כזה, שליווה אותי עד שבת בבוקר, אז התחילו הרקטות וכל זה. בשלב מסוים גאולה, אמא של טל, התקשרה ואמרה שאור היה באיזו מסיבה בדרום ושהוא לא עונה ושאוּלי זה קשור. טל כמובן עשה את הדבר ההגיוני ואמר לה שבטח הכל בסדר ושלא תהיה היסטורית ותחזור לישון. היא כמובן המשיכה להציק והטילים המשיכו להציק ובאיזשהו שלב הכל נהיה מציק ואור ועינב המשיכו להיות מנותקי קשר והתחילו להגיע דיווחים מהמסיבה. ככל שהיום התקדם התחלנו להבין שמהשוּ אולי קורה באמת. בהתחלה עושים את זה בצד כזה, את יודעת. לא רציתי להלחץ את טל, והוא לא רצה להלחץ את אמא שלו. אחר כך כבר שואלים בעדינות, ובינתיים הערב מתחיל לרדת. אני זוכר שהיה איזה רגע שאחת המגישות בטלוויזיה דיברה על חיפוש ועל רשימות ועל נעדרים, ואז אתה מבין שיש פה בעיה".

מצד שני, ממשיך וינפלד, במקביל להסקת המסקנות ולתחושת המחנק שמטפסת במעלה הגרון, ישנו גם העניין הזה של "נו, בסדר. זו מסיבה, בטח הלכו עם עצמם לאיבוד. שיחזרו כבר, המפגרים האלה! אבל באיזשהו שלב אין כלום חוץ ממועקה וחרדה וחוסר אונים. אתה מבין כבר שקורה משהו, ומתחילים להסתובב בבתי חולים ולהתקשר למספרי חירום ולפנות לכל מיני מקומות. גאולה, אמא של אור וטל, אמרה כל הזמן הזה שאור חי, שהיא מרגישה אותו, שהיא חולמת עליו בתוך מים, ואז כשהודיעו לנו שהוא חטוף ויש סיכוי שהוא בחיים אמרתי, טוב, די, אני עובר מהצד הפסימי ל"טים גאולה! את מכירה את ערוץ השעשועונים?" וינפלד עוצר את שטף הדיבור שלו. "אז צפינו בו הרבה בימים הראשונים, כשהיינו אצל ההורים של טל, כי לא היה אפשר לראות כלום וכי גם ככה אף אחד לא ידע כלום והיה שטף אדיר של מידע וכולנו בבלגן".

ובתוך כל זה הפכת פתאום לאבא טרי לפעוט בן שנתיים וקצת.

"אחיו הגדול של אור, מיכאל, השקיע את כל הזמן שלו בלהסתובב בעולם ולהיפגש עם אנשים ולספר את הסיפור של אור ולשכנע אנשים שהמאבק להשבת החטופים חשוב, ואנחנו טיפלנו באלמוג, שחילק את הזמן שלו בין הבית שלנו לבית של ההורים של עינב. היה לנו גם חשוב לאורך כל התקופה הזו להבהיר לו – ולעצמנו – שאנחנו לא ההורים שלו. שיש לו אמא שמתה ואבא שהלך לאיבוד".

"אתה לא באמת יכול להרגיש לגמרי כאב של ילד יתום, ויכול רק נורא לדאוג לו. הטיפול בו היה החלק הכי קל בכל הסיפור. נעזרנו גם באנשי מקצוע, אבל אין להם באמת מושג איך לגשת לזה"
יואב וינפלד

מה פעוט בן שנתיים מבין מזה? איך בכלל אפשר להסביר לו?

"היינו מקריאים לאלמוג הרבה מאוד 'מיץ פטל', וקראתי באיזה מקום פרשנות לספר, שבה החיות שמנסות להיכנס לבית של מיץ פטל הן משל למבוגרים, שמנסים להתחבר עם הילד ומצליחים לעשות את זה רק כשהם מדברים בשפה שלו, של משחקים ושירים. אז הרבה כאלה והרבה סבלנות ואלמוג ילד מדהים, אבל אתה לא באמת יכול להרגיש לגמרי כאב של ילד יתום, ויכול רק נורא לדאוג לו. הטיפול בו היה החלק הכי קל בכל הסיפור. נעזרנו גם באנשי מקצוע, אבל אין להם באמת מושג איך לגשת לעניין הזה. בדיוק כמוך, אף אחד לא יודע איך להתמודד עם הסיטואציה הזאת. הם יכולים לשקף לך מצבים מסוימים, נניח. אבל הם לא יודעים לתת לך עצות איך להתמודד עם דבר שאף אחד מעולם לא התמודד איתו. אז לקח קצת זמן.

"אתה בעצמך לא ממש מבין מה קורה ולא ברור לך מה יהיה ואם הוא יחזור או לא יחזור. אתה צריך איכשהו לבשר לו בשורה נוראה אבל גם לסמן בשבילו את התקווה, שאבא שלו תכף חוזר. אז בהתחלה אומרים שאמא לא תחזור ובאיזשהו שלב משתמשים כבר במילה 'מתה', ויכול לקרות, נניח, שהוא יסתכל על תמונה שלה ויגיד, 'אמא מתה. היא לא תחזור', והלב שלך יתרסק. ואז מסבירים שאבא הלך לאיבוד ושעכשיו מחפשים אותו. אין לך מושג מה הוא מבין ומפנים מזה. אחר כך, כשכבר התחילו הדיבורים על העסקה שמתבשלת, התחלנו להנכיח קצת יותר את הדמות של אור. באיזשהו שלב הצבענו על תמונה של כל החטופים ואמרנו: 'אתה רואה את כל האנשים האלה? אבא נמצא שם ביחד איתם והם תכף חוזרים'."

"לצערי הרב, מקבלי ההחלטות לא ממש מקשיבים לי, או למישהו. אני לא מאמין שתערוכה כזו או אחרת תקדם את

העניין, לצערי. מצד שני, זה עוזר לאנשים להרגיש שהם תומכים ועוזרים וגם זה משהו. אולי אפילו הרבה מאוד" אור לוי

אור לוי במפגש עם אחיו טל צילום: חיים צח / לע"מ

ג'ימבורי וחמאס

זה היה הערב הכי רגיל בעולם, מספר וינפלד, כשבן זוגו צעק אליו מהסלון שהשם של אור נמצא ברשימות שחמאס פירסם בטלגרם. עבר עוד זמן מה עד שקיבלו שיחת טלפון שהודיעה להם שאור אכן צפוי להשתחרר למחרת. "סוף השבוע שבו אור חזר היה באמת שיא הרגש הכי מטורף שהיה לי בחיים", אומר וינפלד. "לילה לפני זה היינו עם אלמוג וסיפרנו לו שמצאו את אבא ושמחר נלך כולנו לבית מלון כדי לפגוש אותו".

וינפלד הגיע עם כל המשפחה לכפר המכביה ונשאר עם אלמוג בשעה שיתר בני המשפחה התכנסו כדי לצפות בחזרה של אור הביתה. "אתה כאילו רואה את כל הטקס המקסים הזה של חמאס במסך הטלפון, בזמן שאתה משחק בג'ימבורי, ונופלת לך הלסת. הפערים בלתי נתפסים. זה דבר מטורף שקורה לך ואתה לא מצליח לתפוס אותו".

בכלל, מודה וינפלד, הרבה פעמים תוך דיבור בגוף שני, "אתה כאילו לא מצליח להבין שהאירוע הזה הוא אירוע שקורה באמת. אתה לא מאמין שהוא חזר ושהוא פה ושהדבר הזה, שכל כך חלמת עליו כל הזמן ונראה בלתי אפשרי, קורה ממש עכשיו. אני גם לא חושב שהצלחתי להרגיש משהו לאורך התקופה הזאת. אני לא חושב שבכיתי כל כך במהלך התקופה הזאת. אתה נמצא במין סוג של אטימות, שלא מצליחה להגיע לקליימקס".

**"את נוסעת ברכבת עם אלמוג ומתלהבת מעצים כאילו ראית
אותם בפעם הראשונה, ומחליפה לו חיתול, והזמן עובר וצריך
לגמול אותו מחיתולים. כשאור חזר זה היה קטע. זה היה כזה
'אה וואו, הוא כבר גמול'"**

יואב וינפלד

ההתרה נוחתת בהדרגה, אומר וינפלד. ההבנה שאור חזר, "ולא רק שהוא חזק ושפוי ומרשים, אלא גם כמה חזק העניין הזה של ההורות. כמה זה מידי וטבעי ועמוק, הקשר בין אבא לבן שלו. נהגנו לקרוא לאלמוג את 'חתול תעלול' לפני

השינה, ואת יודעת, אני מקריא לאלמוג את הסיפור בדרכי, ואז אחרי איזה יום שאור חזר שמעתי אותו מקריא את זה לאלמוג, וזה קצת מוזר, לשמוע מישהו אחר שר את המנגינה שלך. זה כמו לשמוע קאבר שהוא לא פחות טוב מהמקור ואתה אומר לעצמך, 'וואו, הוא עושה את זה ממש טוב. בוא'נה, הוא אבא מדהים'".

מצחיק שכל הסיטואציה הגדולה הזאת נמסכת בסופו של דבר לדברים טריוויאליים ויומיומיים לגמרי.

"לגמרי. כי אי אפשר באמת להכיל את הדבר הגדול הזה כל הזמן. אז בסוף את נוסעת ברכבת עם אלמוג ומתלהבת מעצים כאילו ראית אותם בפעם הראשונה, ונגנבת מכל דבר קטן ורואה את הדברים דרך העיניים שלו ומחליפה לו חיתול, והזמן עובר וצריך לגמול אותו מחיתולים. כשאור חזר זה היה קטע. זה היה כזה 'אה וואו, הוא כבר גמול'. ואני זוכר שהיה איזה אירוע לאלמוג שעשינו במתנ"ס בראשון, או משהו כזה, והיו המון הורים וילדים ומוזיקה והפעלות ואין לך מושג מה לעשות עם כל תשומת הלב הזו. ואז העניקו לאלמוג איזה טאבלט, ואתה מוצא את עצמך קופץ עליהם כמו מפגר: 'לא לא, לא מסכים'. כאילו, אתה מנסה לשמור עליו מסוכרים או ממסכים או מכל דבר קטן, אבל הנורא מכל כבר קרה".

"בדידותם של האובדים", 2025. לנסות לשמור על אלמוג ממסכים, על אף שהנורא מכל כבר קרה צילום: באדיבות האמן

כשהדברים חוזרים למקום

בימים שבהם ראש הממשלה מדבר שוב על הניצחון המוחלט ומקדם אותו על פני החטופים, הנורא מכל של משפחת לוי הסתיים בכל זאת בדרך הטובה ביותר שאיפשרו הנסיבות. אור לוי כאן ויוכל לבקר בתערוכה שסיפורו קיבל בה מקום. החטופים הנותרים נמצאים בכל מקום – בטלוויזיה ובתרבות ובתערוכות אמנות – אבל הם לא נמצאים בבית. איך מרגיש אור לוי עצמו מול הניסיונות האלו לשמר אותם בתודעה? "עצוב שזה ככה. עצוב לי שזה לא עוזר הרבה. אני כמובן מנסה לעשות את כל מה שאני יכול כדי לגרום לזה לקרות, אבל לצערי הרב, מקבלי ההחלטות לא ממש מקשיבים לי, או למישהו", אומר לוי. "אני לא מאמין שתערוכה כזו או אחרת תקדם את העניין, לצערי. אני קצת ציני לגבי זה. מצד שני, זה עוזר לאנשים להרגיש שהם תומכים ועוזרים וגם זה משהו. אולי אפילו הרבה מאוד".

ואיך אתה מרגיש עם העובדה שהסיפור שלך ושל אלמוג הפך לאמנות וקיבל מקום נרחב בתערוכה הזאת?

"אני אדם שמעדיף להיות אנונימי, מה שלא מתאפשר לי כל כך עכשיו, אבל אם כבר מישהו, אז שזה יהיה יואב. הפרטיות שלנו עדיין נשמרת במובן מסוים, וגם הגיוני שזה יקרה ככה. אלמוג הוא חלק מהתערוכה, והשנה וחצי האחרונות הן

חלק משמעותי מהחיים שלו, והוא היה חלק משמעותי מהחיים של טל ויואב. הבנתי את זה כשראיתי את העבודה 'שיר ערש'. להרדים את אלמוג היה עניין עמוק ומשמעותי עבורי וגם עבורו. הוא הילד הכי נוח בעולם, אבל הוא לא יירדם ליד אנשים שהוא לא מרגיש בנוח איתם. העבודה הזאת של יואב הראתה לי את הקשר שנרקם בינו לבין טל ויואב. ידעתי עוד לפני כן שהוא בידיים טובות, זה החזיק אותי. אבל כשראיתי את זה, זה נתן לי את ההוכחה לכך. זה גם היה סמלי, שאני לא שם כדי לקיים את הטקס הזה שלנו".

עכשיו, כשלוּי כאן, וינפלד אומר שגם הפרידה המסוימת מאלמוג היא עניין. "זה אירוע כזה גדול, שלאט לאט מחלחל פנימה. זו גם ההבנה ההדרגתית שאין כאן פרידה, אלא שהדברים מתנסחים שוב מחדש ואלמוג מאושר והוא זכה שוב באבא מדהים וכמה טוב לו שם והוא יכול באמת לפרוח. אז אתה מתגעגע אליו ובא לך שהוא יפזר שוב את כל הצעצועים שלו בסלון, אבל זו לא פרידה. הדברים חזרו למקום שלהם, ואתה יכול לחזור שוב ולהיות סתם דוד, כמו שזה צריך להיות".

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל © כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ